

Redegjørelse - Aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven

Etter åpenhetsloven § 5 plikter Ferde å offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderingene etter åpenhetsloven § 4 innen 30. juni hvert år.

Denne redegjørelsen gjelder for perioden 01.01.2024-31.12.2024. En redegjørelse om Ferdes arbeid med åpenhetsloven er tilgjengelig på Ferdes nettsider <https://ferde.no/om-ferde/kvalitetsarbeid-i-ferde>.

Åpenhetsloven skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester gjennom å sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheten jobber for å hindre negative konsekvenser innen sosial bærekraft, jfr. åpenhetsloven § 1. Eksempler på menneskerettigheter er:

- Retten til liv
- Retten til utdanning
- Retten til ytringsfrihet
- Retten til personvern/privatliv
- Retten til likestilling

Redegjørelsen inneholder:

- En generell beskrivelse av Ferdes organisering og driftsområde.
- En generell beskrivelse av Ferdes retningslinjer og rutiner for å håndtere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.
- Opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser som Ferde har avdekket gjennom sine aktsomhetsvurderinger.
- Opplysninger om tiltak som Ferde har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stanse faktiske negative konsekvenser eller begrense vesentlig risiko for negative konsekvenser, og

resultatet eller forventede resultater av disse tiltakene.

Formålet med redegjørelsen er å kommunisere selskaps arbeid med aktsomhetsvurderinger og oppfyllelse av kravene som følger av åpenhetsloven ved å klarlegge leverandørkjeden til selskapet.

Kort om Ferdes organisering og driftsområde

Ferde AS er et regionalt bompengeselskap som, med mandat fra staten, finansierer bompengeprojekter og driver bompengeinnkreving. Selskapet ble etablert av de nåværende fylkeskommunene Agder, Rogaland og Vestland. Det overordnede målet for Ferde AS er å sørge for bompengefinansiering gjennom effektiv bompengennevning og gode finansieringsvilkår i bomregion sørvest.

Selskapet har ca. 40 ansatte og er lokalisert i Bergen. Ledelsen i selskapet består av administrerende direktør, viseadministrerende direktør, juridisk direktør, finansdirektør og teknologidirektør. Selskapets styre består av styreleder, nestleder og seks styremedlemmer, samt tre varamedlemmer.

Ferde er ISO-sertifisert i henhold til følgende standarder: ISO 9001, ISO 14001 og ISO 27001, henholdsvis internasjonal standard for ledelsessystemer for kvalitet, miljø og informasjonssikkerhet.

Verdiene til Ferde er Åpen, Pålitelig, Etterrettelig og Nyskapende.

Ferdes retningslinjer og rutiner for å håndtere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Selskapet har vedtatt en rutine for arbeid med åpenhetsloven. Rutinen inneholder Ferdes forpliktelse og forankring, prosess for gjennomføring av aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven § 4, informasjon om

hvordan selskapet skal håndtere negative konsekvenser, og prosess for løpende oppfølging av leverandører etter åpenhetsloven. Ferde har et forretningssamarbeid med mange leverandører, og selskapet følger regelverket for offentlige anskaffelser, som blant annet stiller strenge krav til leverandørene. For eksempel krever Ferde at alle leverandører signerer Ferdes Code of conduct ved avtaleinngåelse. Ferde har tett dialog med leverandørene. Kritiske leverandører følges opp jevnlig iht. fastsatt rutine og øvrige leverandører blir fulgt opp etter behov.

Forpliktelse og forankring:

Ferdes forpliktelse og forankring er nedfelt i selskapets etiske rammeverk som er godkjent av styret. Code of conduct er godkjent av ledelsen. Ferdes Etikkipolicy for ansatte og Ferdes Code of conduct kan leses på selskapets nettsider under kapitlet «Etisk rammeverk».

Prosess for gjennomføring av aktsomhetsvurderinger:

Aktsomhetsvurderinger har som mål å avdekke forhold som potensielt og faktisk påvirker sosial bærekraft negativt. Vurderinger gjennomføres med utgangspunkt i OECDs veiledning for aktsomhetsvurderinger.

Aktsomhetsvurderinger gjennomføres for Ferdes vesentlige leverandører, det vil si leverandører med en samlet omsetning på over 500 000 kroner de siste fire år. Etter å ha avdekket Ferdes vesentlige leverandører, gjennomføres følgende prosess:

1. Kartlegging av morselskap, oppkjøp, lokasjon for hovedkontor og i hvilke land selskapet har operasjoner og kontorer.
2. Leverandører med hovedkontorer eller operasjoner i land med forhøyet risiko identifiseres på bakgrunn av Transparency International's Corruption Perception Index. Land som scorer under 70 poeng på denne indeksen anses å ha en forhøyet risiko for korrupsjon og brudd på menneskerettigheter. Dersom scoren er lav, vurderes risikoen som høy.
3. Leverandører som leverer høyrisikoprodukter identifiseres på bakgrunn av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) sin liste over høyrisikoprodukter.
4. Med bakgrunn i foregående kartlegginger, gjøres videre kartlegginger for å identifisere eierstruktur og selskapsstruktur. Videre sjekkes

sanksjonslister og om eiere eller toppledelse er straffedømt for relevante forbrytelser.

5. Ferdes påvirkningskraft vurderes sammen med erfaring og kjennskap til den enkelte leverandør og bransje.

På bakgrunn av denne kartleggingen vurderes risikonivå for den enkelte leverandør. Det vurderes da potensiell risiko for negativ påvirkning av sosial bærekraft: miljø, korrupsjon/hvitvasking, brudd på arbeidstakerrettigheter og menneskerettigheter.

For leverandører som vurderes til middels eller høy potensiell risiko i denne kartleggingen, forløper ytterligere risikovurdering gjennom en integritetsundersøkelse som innebærer utsendelse av Integrity Due Diligence-skjema (IDD-skjema). Dette kan for eksempel være leverandører som har hovedkontor eller operasjoner i land med lav score på Transparency International's Corruption Perception Index, jfr. pkt. 2 ovenfor. I integritetsundersøkelsen blir leverandøren bedt om å informere om og dokumentere hvilke policyer, rutiner og praksis leverandøren har for områder hvor Ferde har avdekket risiko.

Basert på tilbakemelding gitt ved besvarelse av IDD-skjemaet, foretas en vurdering av faktisk risiko i henhold til Ferdes interne rutiner for risikostyring. I vurderingen av risiko vurderes følgende spørsmål med bakgrunn i innhentet dokumentasjon:

- Hvilke forhold som åpenhetsloven omfatter kan potensielt påvirkes?
- Hvor høy er sannsynligheten for brudd på de forhold som åpenhetsloven omfatter?
- Hvor alvorlige er de negative konsekvensene?
- Hvordan henger konsekvensene sammen med Ferdes aktiviteter?

Opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser avdekket gjennom Ferdes aktsomhetsvurdering

Det ble i 2024 sendt IDD-skjemaer til 22 leverandører etter rutinen for gjennomføring av aktsomhetsvurdering (se rutinebeskrivelse over). Alle leverandørene besvarte skjemaet. Det ble foretatt videre risikovurdering basert på svarene som ble mottatt. Leverandørene kan bli rangert med lav, middels eller høy risiko.

Av tilsendte svar ble initialt ti leverandører identifisert med lav risiko etter vurderingen, elleve leverandører ble identifisert med middels risiko og én leverandør med høy risiko.

Leverandøren som ble kategorisert med høy risiko leverer høyrisikoprodukter etter DFØ sin liste over høyrisikoprodukter. Etter Ferdes vurdering hadde ikke selskapet på plass nødvendig dokumentasjon og rutiner som bekrefter at det arbeider aktivt for å forhindre brudd for forholdene som åpenhetsloven regulerer. Blant annet manglet selskapet Code of conduct/etikkkpolicy og policy for antikorrupsjon, menneskerettigheter, HMS og bærekraft. Selskapet manglet også et system for varsling.

De elleve leverandørene som ble identifisert med middels risiko opererer enten i land med forhøyet risiko på bakgrunn av Transparency International's Corruption Perception Index, leverer høyrisikoprodukter etter DFØ sin liste over høyrisikoprodukter, eller hadde mangelfull informasjon og dokumentasjon angående deres arbeid for anstendige arbeidsforhold.

De fleste av leverandørene som ble vurdert til risikonivå middels, svarte i hovedsak tilfredsstillende på Ferdes spørsmål foruten ett av spørsmålene. Dette spørsmålet dreier seg om selskapet opererer i henhold til § 8n i forskrift om restriktive tiltak vedrørende handlinger som undergraver eller truer Ukrainas territoriale integritet, suverenitet, uavhengighet og stabilitet. Ferdes vurdering var at spørsmålet har blitt oppfattet feil. Det var også enkelte av leverandørene som ikke hadde nødvendig dokumentasjon som bekreftet at de arbeider aktivt for å forhindre brudd på forholdene som åpenhetsloven regulerer.

Tiltak som Ferde har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stanse faktiske negative konsekvenser eller begrense vesentlig risiko for negative konsekvenser

Ferde skal jobbe forebyggende for å minimere og avhjelpe negative konsekvenser. Ferde jobber aktivt og strukturert med både virksomhetspraksis, leverandører og handlingsplaner. Selskapet gjør dette gjennom å aktivt følge opp og kravstille leverandørene sine.

Ferde har en risikobasert tilnærming til oppfølging av leverandører, og følger opp punkter fra handlingsplan hvor det er avdekket risiko for brudd på forholdene

som åpenhetsloven beskriver. Ferde jobber kontinuerlig med kravstilling og oppfølging gjennom å:

- Gå gjennom og følge opp risiko knyttet til eksisterende leverandører etter følgende rutine:
 - lav risiko: ingen oppfølging
 - middels risiko: årlig oppfølging for å avdekke endringer i risikobildet
 - høy risiko: følges tett til risikostatus reduseres
- Kravstille oppfyllelse av Ferdes Code of conduct hos eksisterende leverandører
- Kravstille og kontraktsfeste oppfyllelse av Ferdes Code of conduct ved nye anskaffelser
- Risikovurdere nye leverandører

Ferde følger opp gjennom dialog med sine leverandører. Ferde ber om jevnlig statusoppdateringer og sluttrapport på konkrete forhold som Ferde har tatt opp med leverandøren. Dersom leverandøren ikke setter inn avhjelpende tiltak eller endrer forretningspraksis, blir det vurdert å avslutte forretnings samarbeidet.

Tiltak etter gjennomgang av integritetsundersøkelse (IDD-skjema)

Som nevnt under kapittelet om faktiske negative konsekvenser, avdekket Ferde gjennom sine aktsomhetsvurderinger initialt ti leverandører med lav risiko, elleve leverandører med middels risiko og én leverandør med høy risiko.

I henhold til Ferdes rutine for oppfølging, er leverandørene med lav risiko klarert, og vil ikke følges opp videre med mindre ny informasjon eller behov tilsier dette.

Flere av leverandørene med middels risiko ble fulgt opp for å få bekreftet at de opererer i henhold til § 8n i forskrift om restriktive tiltak vedrørende handlinger som undergraver eller truer Ukrainas territoriale integritet, suverenitet, uavhengighet og stabilitet, ettersom flere av disse leverandørene har blitt vurdert med middels risiko som følge av at de har svart nei på spørsmål om de opererer i henhold til denne forskriftsbestemmelsen.

Øvrige leverandører med middels risiko ble fulgt opp for å avdekke endringer i risikobildet.

Leverandøren med høy risiko ble også fulgt opp. Det ble stilt krav om at leverandøren innførte rutiner i sin virksomhet, herunder at leverandøren fikk innført en Code of conduct/etikkpolicy, at det ble innført et varslingsystem hos leverandøren, at selskapet vedtok en antikorrupsjonspolicy m.m.

Resultat og forventede resultater av tiltakene

Alle leverandørene med middels risiko som ble fulgt opp som følge av sin besvarelse knyttet til § 8n i forskrift om restriktive tiltak vedrørende handlinger som undergraver eller truer Ukrainas territorielle integritet, suverenitet, uavhengighet og stabilitet besvarte dette bekreftende i neste runde, og fikk dermed endret risikonivå til lav. Disse leverandørene er klarerte, og vil ikke bli fulgt opp videre.

De øvrige leverandører med middels risiko, og som ble fulgt opp for å avdekke endringer i risikobildet, leverte i neste runde dokumentasjon som viser at de har fått nødvendige rutiner på plass. Oppfølgingen førte til at

disse leverandørene ble klarerte med lav risiko, slik at de ikke skal følges opp videre.

Leverandøren med høy risiko, besvarte i neste runde IDD-skjemaet tilfredsstillende. Leverandøren hadde innført rutiner i sin virksomhet, og leverte god dokumentasjon på dette. Alle punkter som ikke ble besvart i første runde, ble besvart bekreftende i neste runde. Leverandøren ble etter dette vurdert til risikonivå lav, og vil ikke bli fulgt opp videre.

Ferde har i 2024 sett et svært godt resultat av tiltakene som ble iverksatt mot leverandører med høyt og middels risikonivå. Etter videre oppfølging er samtlige av de 22 leverandørene vurdert til risikonivå lav. Disse leverandørene vil ikke bli fulgt opp med krav om besvarelse av IDD-skjema i 2025, men Ferde vil fortsatt kravstille oppfyllelse av Code of conduct hos eksisterende leverandører, og selskapet forventer at samtlige av disse leverandørene også i fremtiden opptrer med respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Signeringsprosess

Denne redegjørelsen er underskrevet i tråd med reglene i regnskapsloven § 3-5.

Signering er gjennomført av selskapets styreleder, nestleder i styret, styremedlemmer og administrerende direktør.

Bergen, 07.03.2025



Janne Johnsen
Styrets leder



Nils Olav Olsbu
nestleder



Trond Nerdal



Jannicke Bergesen Clarke



Steinar Bergstøl Andersen



Lise Mari Haugen



André Håland Jensen



Cecilie Anderssen Gaulen



Trond Juvik

Administrerende direktør